

პროფესორი რამაზ გახოკიძე

CV

დაბადების თარიღი: 1945 წლის 17 მაისი
დაბადების ადგილი: თბილისი
სახლის მისამართი: 380079 თბილისი, ბარნოვის ქ. 82
ტელ.: 22-50-30; (899) 57-00-43
სამსახურის მისამართი: 390028 თბილისი, ჭავჭავაძის გამზ. 1, ივ. ჯავახიშვილის სახ.
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბიოორგანული ქიმიის
კათედრა. ტელ.: 22-54-50; E-mail: rgakhokidze@gmail.com

განათლება და სამეცნიერო ხარისხები:

- 1960 თბილისის მე-9 მუსიკალური სკოლა.
- 1962 თბილისის 53-ე საშუალო სკოლა (ოქროს მედლით).
- 1965 თბილისის პირველი მუსიკალური სასწავლებელი.
- 1967 თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქიმიის ფაკულტეტი (წარჩინების დიპლომით).
- 1967-1970 სამეცნიერო სტაჟირება მაღალმოლეკულურ ნაერთთა ქიმიის ინსტიტუტში
(ქ. სანკტ-პეტერბურგი).
- 1970 თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტურა.
- 1970 ქიმიის მეცნიერებათა კანდიდატი.
- 1972 თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნების ფაკულტეტი (საკომპოზიციო განხრით).
- 1976 ამერიკის უნივერსიტეტის (ქ. ვაშინგტონი) საკვალიფიკაციო კურსები.
- 1976-1977 აშშ (ქ. ჰიუსტონი, ტენასის შტატი; ქ. ვესტ ლაფაეტი, ინდიანას შტატი) უნივერსიტეტების დოქტორანტურა.
- 1984 ქიმიის მეცნიერებათა დოქტორი.

სამუშაო გამოცდილება:

- 1967-1974 თსუ ნორჩ ქიმიკოსთა სკოლის დირექტორი.
- 1970-1974 თსუ მაღალმოლეკულურ ნაერთთა ქიმიის კათედრის ასისტენტი.
- 1974-1984 თსუ მაღალმოლეკულურ ნაერთთა ქიმიის კათედრის დოცენტი.
- 1985-1990 თსუ მაღალმოლეკულურ ნაერთთა ქიმიის კათედრის პროფესორი.
- 1983 ჩამოაყალიბა თსუ ბიოორგანული ქიმიის ლაბორატორია, რომელსაც ხელმძღვანელობს დღემდე.
- 1990 ჩამოაყალიბა თსუ ბიოორგანული ქიმიის კათედრა, რომლის გამგეა დღემდე.

წვლილი მეცნიერებაში:

- დაადგინა ნახშირწყლების მოლეკულური გადაჯგუფებების ახალი ტიპი (გახოკიდის გადაჯგუფება).
- ჩამოაყალიბა ახალი სამეცნიერო დისციპლინის – აგრობიოორგანული ქიმიის საბაზო პრინციპები.
- საკუთარი ექსპერიმენტების საფუძველზე გამოთქვა მოსაზრება ცოცხალ ორგანიზმებში სუნთქვის ახალი გზის შესაძლებლობის შესახებ, რასაც მოჰყვა შესაბამისი ქიმიური, ბიოლოგიური და ფიზიოლოგიური გამოკვლევების სტიმულირება.
- დაამუშავა ცოცხალი უჯრედის მართვის (თვითორგანიზაციის) გზები, რაც ორგანიზმის პოტენციურ შესაძლებლობათა მაქსიმალურად გამოვლენის საშუალებას იძლევა. მათ საფუძველზე შექმნა ბიორეგულატორების ახალი ტიპი – ბიოენერგოაქტივატორები (ბიორაგი, რაგოცინი, პოლი-რამი, ბიოკოლი, ბიონალი, რაგილი, ემატონი, იმუნორაგი, ბიოკარი, ემარაგი, ლუკრეაზინი), რომლებსაც მსოფლიოში ანალოგები არ გააჩნიათ და უზრუნველყოფენ მცენარეული და ცხოველური ორგანიზმების პროდუქტიულობისა და მდგრადობის არსებით გაზრდას და გარემოს გაბინძურების შემცირებას.
- შექმნა მაღალეფექტიანი სამედიცინო დანიშნულების პრეპარატები (ვიტარაგი, რამერი, რამსელი).
- შეისწავლა მეცნიერების ფილოსოფიისა და ისტორიის საკითხები.

ამჟამინდელი სამეცნიერო საქმიანობის სფერო:

- ბიოორგანული ქიმია.
- ქიმიური ბიოტექნოლოგია (საქართველოს ბუნებრივი ნედლეულის გამოყენება ძვირფასი ქიმიური პრეპარატების მისაღებად).
- ბიოკორდინაციულ ნაერთთა სინთეზი.
- ნახშირწყლების ქიმიური მოდიფიკაცია.
- ქიმიური დინამიკის მოდელირება.
- ახალი სამკურნალო პრეპარატების შექმნა.
- ეკოლოგიურად სუფთა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ახალი თაობის პრეპარატების შექმნა.

შრომები:

სამეცნიერო სტატიები ქიმიის, ბიოლოგიის, ბიოტექნოლოგიის, სოფლის მეურნეობის, მედიცინის, მეცნიერების ისტორიისა და ფილოსოფიის საკითხებზე, მათ შორის, 10 წიგნი, 6 სახელმძღვანელო (უმაღლესი და საშუალო სასწავლებლებისთვის), 1 პრიორიტეტული ცნობა აღ-

მოჩენაზე, 20 გამოგონება, სამეცნიერო-პოპულარული სტატიები; სულ 385 პუბლიკაცია.
ატარებს ლექციებს:

1972 წლიდან საქართველოში და საზღვარგარეთ “ზოგადი ქიმია”, “ორგანული ქიმია”, “არა-ორგანული ქიმია”, “მაღალმოლეკულურ ნაერთთა კვლევის მეთოდები”, “ბუნებრივი პოლიმერების ქიმია”, “ბუნებათსარგებლობის ქიმიურ-ეკოლოგიური საფუძვლები”, “ბიოორგანული ქიმია”, “ეკოქიმია”, “სამკურნალო ნივთიერებათა ქიმია”, “კვების პროდუქტების ქიმია”, “კვების პროდუქტთა ეკოლოგია”, “ეკოლოგიურად სუფთა სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა მიღების აგრონომიული საფუძვლები”, “აგრობიოორგანული ქიმია”, “ქიმიური ტოქსიკოლოგია”, “ქიმიური ბიოტექნოლოგია”, “ფარმაცევტული ქიმია”, “ნახშირწყლების ქიმია”, “ნახშირწყლების მოლეკულური გადაჯგუფებები”, “ბუნებისმეტყველების თანამედროვე კონცეფციები”, “ქიმიის ისტორია”, “ქიმია და ცივილიზაცია”.

სამეცნიერო და სხვა სახის საზოგადოებებში მონაწილეობა:

- 1977 ჟურნალ “თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომების (ქიმია-ბიოლოგია)” რედაქტორის მოადგილე.
  - 1980 საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებული ბუნებისმეტყველებისა და ტექნიკის ისტორიის საბჭოს წევრი.
  - 1987 აშშ ფარმაცოგნოზიის საზოგადოების ნამდვილი წევრი.
  - 1989 იტალიის გარემოს დაცვის სამეცნიერო კომიტეტის წევრი.
  - 1990 ევროპის ეკოლოგიური კომიტეტის წევრი.
  - 1991 მარტვილის სახალხო აკადემიის პრეზიდენტი.
  - 1992 თეორიული და გამოყენებითი ქიმიის საერთაშორისო კავშირის (IUPAC) წევრი.
  - 1993 ყოველთა ქართველთა მსოფლიო კონგრესის მეცნიერების დეპარტამენტის თავმჯდომარე.
  - 1994 საქართველოს პროფილაქტიკური მედიცინის აკადემიის აკადემიკოსი.
  - 1995 საქართველოს ეკოლოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი.
  - 1995 აგროტექნოლოგიური აკადემიის აკადემიკოსი.
  - 1996 საქართველოს საინჟინრო აკადემიის აკადემიკოსი.
  - 1996 საქართველოს ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი.
  - 1997 საქართველოს ფილოსოფიურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი.
  - 1997 საქართველოს ჟურნალისტთა ფედერაციის წევრი.
- საქართველოს საინჟინრო აკადემიის ბიოინჟინერიის განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი.

- 1997 ჟურნალ “ფენომენის” სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
- 1998 მეცნიერების ისტორიის საქართველოს საზოგადოების ვიცე-პრეზიდენტი.
- 2003 საერთაშორისო საინჟინრო აკადემიის აკადემიკოსი.
- 2008 საქართველოს საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი.

მონაწილეობა სამეცნიერო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში:

საქართველო (1967, 1970, 1974, 1979, 1980-1982, 1984, 1986-1988, 1994, 1996, 1997-1999, 2000, 2001, 2002-2005), ლატვია (1970), ჩეხეთი (1972, 1989), ლიტვა (1979), აზერბაიჯანი (1979), რუსეთი (1980, 1987), საფრანგეთი (1980), ესტონეთი (1980), იაპონია (1982, 1988, 1990), იტალია (1988, 1990, 1991), გერმანია (1989), უზბეკეთი (1989), უნგრეთი (1991), აშშ (1990, 1995, 2000), ფინეთი (1990, 2002).

მონაწილეობა პროექტების დამუშავებაში:

- 1989-1991 “ორგანულ ნივთიერებათა ბიოტრანსფორმაცია სატყეო-ეკო სისტემებში” (იტალიის გარემოს დაცვის კომიტეტის პროექტი).
- 1990-1992 “დიდი ქალაქების როლი ეკოლოგიური პრობლემების გადაჭრაში” (იტალიის გარემოს დაცვის კომიტეტის პროექტი).
- 1991 იტალიის მთავრობის თხოვნით გაზოკიძის ბიოენერგოაქტივატორების საშუალებით დაფესვიანებული უნიკალური დეკორატიული კულტურის ვერცხლისფერი ნაძვის ნერგებით ქ. რომში გაშენდა ხეივანი.
- 2002-2004 ფერმერულ მეურნეობებში მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესისა და მოწინავე ტექნოლოგიების დემონსტრირება, დანერგვა და გავრცელება (მსოფლიო ბანკის პროექტი).

ჯილდოები:

- 1966 სიგელი (სტუდენტთა 28-ე სამეცნიერო კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენებისათვის “ნახშირწყლების კონდენსაცია გლიციდმჟავებთან”).
- 1967 სიგელი (სტუდენტთა 29-ე სამეცნიერო კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენებისათვის “ნახშირწყლების ბიოკონდენსაცია აცეტილენთან”).
- 1970 I ხარისხის დიპლომი (მხატვრული თვითმოქმედების განვითარების საქმეში აქტიური მონაწილეობისა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 50 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო ნაწარმოების “უნივერსიტეტის ჰიმნის” შექმნისათვის).
- 1974 სიგელი (ახალგაზრდა ქიმიკოსთა I რესპუბლიკური სემინარის მომზადებასა და ჩატარებაში აქტიური მონაწილეობისათვის).

- 1984 საპატიო სიგელი (გამომგონებლობისა და რაციონალიზატორულ მუშაობაში აქტიური მონაწილეობისათვის).
- 1985 საქართველოს მინისტრთა საბჭოს პირველი ხარისხის პრემიის ლაურეატი.
- 1986 საპატიო სიგელი (ეკონომიკური განათლების სისტემაში ხანგრძლივი და ნაყოფიერი მუშაობისათვის).
- 1987 საპატიო სიგელი (შრომით საქმიანობაში განსაკუთრებული წარმატებისათვის).
- 1987 საკავშირო საპატიო სიგელი (საკავშირო შეჯიბრებაში მიღწეული უმაღლესი შედეგებისათვის).
- 1987 მელიქიშვილის პრემიის ლაურეატი.
- 1990 საქართველოს განათლების სამინისტროს პრემიის ლაურეატი.
- 1996 საქართველოს სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი.
- 1997 საზოგადოება “ლევლის” წევრი.
- 1999 საერთაშორისო ბიოგრაფიული ცენტრის მიერ (ინგლისი, კემბრიჯი) შეყვანილია “XX საუკუნის გამოჩენილ ადამიანთა” სიაში.
- 2000 რუმინეთ-საქართველოს მეგობრობის საზოგადოების დამფუძნებელი.
- 2000 საქართველო-ბრიტანეთის მეგობრობის საზოგადოების დამფუძნებელი.
- 2000, 2001, 2002 ამერიკის ბიოგრაფიული ინსტიტუტის მიერ დასახელებულია “წლის ადამიანად”.
- 2001 ამერიკის ბიოგრაფიული ინსტიტუტის მიერ შეყვანილია “დიდ მოაზროვნეთა” სიაში.
- 2002 საერთაშორისო ბიოგრაფიული ცენტრის მიერ შეყვანილია გამოცემაში “ათასი დიდი მეცნიერი”.
- 2002 დაჯილდოებულია ამერიკის ღირსების ორდენით.
- 2002 მშვიდობის საერთაშორისო პრემიის ლაურეატი.
- 2003 დაჯილდოებულია საქართველოს ღირსების ორდენით.
- 2004 ქ. მარტვილის საპატიო მოქალაქე.
- 2004 საერთაშორისო ბიოგრაფიული ცენტრის მიერ შეყვანილია “XXI საუკუნის გამოჩენილ ადამიანთა” სიაში.
- 2005 ბანძის საპატიო მოქალაქე.
- 2005 ხუნწის საპატიო მოქალაქე.
- 2006 საქართველო-საფრანგეთის მეგობრობის საზოგადოების დამფუძნებელი.
- 2006 გაზეთ “ეკოლოგის” სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
- 2007 ნაგვაზაოს საპატიო მოქალაქე.

პროფ. რ. განოკიძის ბიოგრაფიული ცნობები შეტანილია შემდეგ ენციკლოპედიებსა და ცნობარებში:

- საქართველო, ენციკლოპედია, ტ. 1 (1997).
- **International Leaders in Achievement (1997).**
- **The International Who's Who of Intellectuals (1997).**
- **Dictionary of International Biography (1997).**
- **Millennium Time Capsule Commission (1999).**
- **1000 World Leaders of Influence (1999.)**
- **2000 Outstanding Intellectuals of 20th Century (2000).**
- **Leading Intellectuals of the World (2000-2001).**
- **Who's Who in 21st Century (2001).**
- **2000 Outstanding Intellectuals of the 21st Century (2001).**
- **500 Leaders of Influence (2001).**
- **The Contemporary Who's Who (2002).**
- **2000 Outstanding Europeans of the 21th Century (2002).**
- **International Register of Profiles (2002).**
- **Worldwide Honours List (2002).**
- **Living Science, vol.1 (in-depth guide to contemporary scientist and their work) (2002).**
- **One Thousand Great Scientists (2002).**
- ქართველი ფილოსოფოსები (IV საუკუნიდან XX საუკუნის ჩათვლით), ცნობარი (2004).
- ჩვენი ღირსეული მამულიშვილები. ტ.1 (2007).
- დიდი სამაგიდო ენციკლოპედია: გამოჩენილი ქართველი მეცნიერები (2007).

პირადი ინტერესები:

- ეკოლოგიის პრობლემები.
- მეცნიერების, ფილოსოფიისა და ისტორიის საკითხები.
- მუსიკა. შექმნილი აქვს ასამდე ვოკალური, საგუნდო, ინსტრუმენტული და სიმფონიური ნაწარმოებები, მათ შორის: საქართველოს ჰიმნი, უნივერსიტეტის ჰიმნი (გამარჯვებულია კონკურსში), მეცნიერული კულტურის საერთაშორისო ცენტრის (მსოფლიო ლაბორატორიის) ჰიმნი (გამარჯვებულია კონკურსში), სავიოლინო კონცერტი, სიმფონიური სურათი “ოლიმპიური ცეკვა”,

რომანსები, რომლებიც სრულდება მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში (აშშ, ინგლისი, სამხრეთ კორეა, ჩეხეთი, რუსეთი და სხვ.) ჰაიდნის, ბეთჰოვენის, ბელინის, ვერდის, როსინის, შოპენის, ბიზეს, გერშეინის, პეტერსონის ნაწარმოებებთან ერთად (იხ. პროგრამები). გამოცემულია კომპაქტ-დისკი უცხოეთში. სიმებიანმა კვარტეტმა (№1) 2000 წელს გაიმარჯვა აშშ-ის ინიციატივით გამომცხადებულ კონკურსში, რომელიც წარმატებით შესრულდა სან-ფრანცისკოში, პრალაში, ლონდონში და სხვაგან.

ენების ცოდნა:

ქართული (მშობლიური), რუსული, ინგლისური.